

SENAT UL

4. SEJA

Številka: 031-1/2026

Datum: 27. 1. 2026

9. TOČKA: Poročilo Pisarne varuha študentov

Predlagatelj gradiva: Univerzitetna služba za študente in alumne

Poročevalec: izr. prof. dr. Milena Košak Babuder, varuhinja študentov

Priloga:

- Poročilo o delu Pisarne varuha študentov za obdobje od 15. 4. 2024 do 31. 12. 2025.

OBRAZLOŽITEV:

Od leta 2022 deluje na Univerzi v Ljubljani Pisarna varuha študentov, ki Senatu UL letno poroča o svojem delu. Na 4. seji Senata UL bo predstavljeno poročilo o delu za obdobje od 15. 4. 2024 do 31. 12. 2025.

SEZNANITEV:

Senat UL se seznanja s poročilom o delu Pisarne varuha študentov, kot sledi iz priloge.

Zadeva: Poročilo o delu Pisarne varuha študentov

Obdobje poročanja: od 15. 4. 2024 do 31. 12. 2025.

Pisarna varuha študentov je bila ustanovljena aprila 2022.

Poslanstvo pisarne

Pisarna varuha študentov je univerzitetno središče za uveljavljanje načel enakosti in vključevanja, varovanja dostojanstva, spoštovanja in skrbništva pravic študentov in študentk. Je posrednik med akademskim okoljem in širšo družbo s ciljem krepitve kulture odprtega in spoštljivega odnosa do raznolikosti. Temelji na uveljavljanju in promociji pravnih dokumentov in smernic za razvoj vključujoče in akademske skupnosti. Področja delovanja so enakost in vključevanje, uveljavljanje Načrta enakosti spolov, preprečevanje nasilja, nadlegovanja in trpinčenja, podpora pri iskanju formalnih in neformalnih oblik pomoči. Pisarna varuha študentov je točka, ki zaposlenim in študentom nudi podporo pri zagotovitvi vključujočega (študijskega) okolja, pri prilagajanju študijskega procesa, pri možnih oblikah in načinih prilagoditev, vezano na različne osebne okoliščine študentov. Vzpostavljanje in uveljavljanje načel enakosti in vključevanja v okviru članic Univerze v Ljubljani in med različnimi skupinami deležnikov zahteva usklajen in prilagodljiv pristop. Z vključevanjem širšega kroga zaposlenih in študentov želimo skupaj začrtati zaveze in določiti prednostne naloge ter vzpostaviti aktivnosti, ki so usklajene s strategijo naše univerze in hkrati upoštevajo tudi posebnosti članic.

Aktivnosti v obdobju poročanja

Od aprila 2024, ko je bilo na Senatu UL predstavljeno zadnje poročilo o delu pisarne varuha študentov, je varuhinja prejela 70 novih vprašanj in pobud. Poleg pisne komunikacije se je z nekaterimi študentkami in študenti ter predstavniki različnih članic UL tudi osebno srečala, kar je omogočilo bolj poglobljeno obravnavo posameznih primerov. Vsebina vprašanj je bila podobna prejšnjim obdobjem, pri čemer so ponovno prevladovala poizvedovanja glede urejanja pravnega statusa (npr. ponovni vpis, priznavanje opravljenih izpitov, pogoji za izjemno napredovanje). Pomemben del vprašanj se je nanašal na primere trpinčenja in neprimerne ravnanja v delovnem okolju, na iskanje psihosocialne pomoči zaradi duševnih stisk ter na zagotavljanje ustrezne strokovne podpore pri delu s študenti s posebnimi potrebami. Pri obravnavi posameznih vprašanj se varuhinja po potrebi posvetuje tudi s službami rektorata, zlasti z Visokošolsko prijavno informacijsko službo UL (Vpis), v primerih, povezanih s kompleksnejšimi stiskami študentov ali s specifičnimi potrebami po strokovni podpori, pa je iskala rešitve tudi v sodelovanju z ustreznimi strokovnjaki izven Univerze v Ljubljani. S tem je zagotovila celovitejšo obravnavo in povezovanje z zunanjimi institucijami ter službami, ki lahko študentom ponudijo dodatno pomoč in usmeritve.

Pisarna je prejela tudi več poizvedb dijakov – bodočih študentov – ter njihovih staršev, zlasti v zvezi z vpisnimi postopki, možnostmi pridobitve statusa študenta s posebnimi potrebami ali posebnim statusom ter razumevanjem razlik med posameznimi postopki urejanja statusov na članicah UL. Povečan obseg tovrstnih vprašanj lahko razumemo kot odraz večje prepoznavnosti dela pisarne in večje občutljivosti javnosti za tematike enakopravnega vključevanja v visokošolski prostor.

Junija 2024 je varuhinja med tedenskim gostovanjem na Univerzi v Trstu predstavila svoje delo, dobre prakse Univerze v Ljubljani ter nekatere značilne izzive, povezane s študenti s posebnimi potrebami. Ob tej priložnosti je vzpostavila tudi dodatne mednarodne povezave, ki lahko v prihodnje prispevajo k razvoju podpornih mehanizmov za ranljive skupine študentov.

Februarja 2024 se je varuhinja srečala s strokovno sodelavko iz University of Bordeaux, ki dela na področju posebnih potreb (podpora zaposlenim s posebnimi potrebami, ozaveščanje ...) in predstavila delovanje Pisarne varuha študentov in problematiko študentov s posebnimi potrebami na UL.

V drugi polovici leta 2024 je bil pomemben del aktivnosti usmerjen v spremljanje in vsebinsko podpiranje prenove Zakona o visokem šolstvu. Posebna pozornost je bila namenjena delu, ki ureja opredelitev in pravice študentov s posebnimi potrebami. Varuhinja se je v ta namen osebno srečala s predstavniki Zagovornika načela enakosti ter z njimi usklajevala predloge za jasnejšo in bolj zaščitno zakonsko formulacijo. Na javni ravni je tematiko dodatno izpostavila tudi na okrogli mizi v okviru Posveta Rektorske konference Republike Slovenije *Diverziteta kot gonilnik družbenega napredka: Prispevek univerz k socialni vključenosti in pravičnejši družbi* (31. 3. 2025), kjer je opozorila na sistemske pomanjkljivosti in izpostavila nujne spremembe za izboljšanje položaja študentov s posebnimi potrebami.

Pisarna varuha študentov še naprej aktivno sodeluje s Pisarno za enakost in vključevanje UL pri oblikovanju mobilne mreže strokovnjakov, katere namen je članicam UL nuditi individualizirano strokovno podporo pri prilagajanju študijskega procesa študentom s posebnimi potrebami in posebnimi statusi.

Ugotovitve do zdaj

- Tako kot v preteklih letih se pri pravnih vprašanjih najpogosteje oglašajo tuji študenti, kar kaže, da se ti še vedno pogosto srečujejo z nejasnostmi glede postopkov, pogojev in pravil, ki veljajo na UL. To kaže na potrebo po dodatni komunikacijski podpori in poenotenih informacijskih virih.
- Pomemben del pravnih vprašanj je bil že predhodno naslovljen na referate posameznih članic, vendar odgovori niso bili dani ali pa so bili vsebinsko nepopolni, zaradi česar so študenti iskali dodatna pojasnila oziroma »drugo mnenje«. Pogosto se pojavlja tudi vzorec, da isto vprašanje roma na več različnih služb znotraj UL, kar kaže na določeno nejasnost v razumevanju pristojnosti ter na potrebo po jasnejših komunikacijskih kanalih.

- Študenti so premalo seznanjeni z viri podpore, ki so jim na voljo – Psihosocialna svetovalnica, zaupne osebe, pravice in dolžnosti, postopki pritožb, priročniki za učinkovito samozagovorništvo itd.

Naslednji koraki

- Podali bomo pobudo, da se na rednih srečanjih referatov članic predstavijo izzivi in dileme ter obravnavajo zgornje ugotovitve.
- Pisarni za enakost in vključevanje in drugim pristojnim strokovnim službam predlagamo dopolnitev oz. posodobitev nabora pogostih vprašanj in odgovorov (FAQ), ki bo na voljo na spletni strani UL.
- Okrepili bomo promocijo varuhinje študentov UL ter dodatno poudarili področja, kjer je lahko v podporo zaposlenim ter študentom in študentkam.
- Podpiramo nadaljnje izvajanje aktivnosti Pisarne za enakost in vključevanje, in sicer pri:
 - izobraževanjih in drugi podpori zaposlenim za delo s študenti s posebnimi potrebami in posebnimi statusi;
 - krejitvi samozagovorništva študentov z omenjenimi statusi, ki zajema tako pravice kot dolžnosti;
 - aktivnostih na področju prepoznavanja in preprečevanja nasilja in
 - okrepljeno promocijo med študenti in zaposlenimi o virih podpore, ki so jim na voljo (zaupne osebe, psihosocialna svetovalnica, mobilna podpora idr.).

Izr. prof. dr. Milena Košak Babuder
Varuhinja študentov